

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

Ne quid nimis

urn:nbn:de:bsz:31-101049

Res natura sua optimas solo abusa
malas fieri, non solum ratio, sed &
usus docet. In re conjugali (ut alia sile-
am) vereor ne, juvenutis lubrico pro-
lapsu, plurimū peccemus. & in ipso ma-
trimonii opere à matrimonij scopo quam
longissimè aberremus; Idque specie (ut
ait ille) virtutis, & umbra. Porro cum
Deum, id est spiritum purissimum, aucto-
rem matrimonij laudemus, vel eo admo-
nemur, non esse id intemperantia ac dis-
soluta libidina conspurcandum. Hanc
petulantiam Ambrosius gravi quidem,
sed non indigna censura notavit, cum
uxoris adulterum vocavit eum, qui in
usu conjugali verecundia rationem non
habet. Sed & aliud esse amasium aliud
maritum agere, non ij notarunt, qui
uxorem non voluptatis, sed dignitatis
nomen esse voluerunt; Romanos & Eth-
nicos dico, quorum vel Comici veteres ea
de re sane judicant, eorum unus,

... Que mulier suum virum (ait)
Voler sibi obsequentem esse, atque diutinum,
Modicè ac parè ejus serviat cupidini.

Lepidè Erasmus noster, non provocare,
matrona est; comiter negare, pudoris;
obstinatè recusare, perfidia.

DE redene ende ervarentheydt leert ons,
dat oock de aldernuttste dingen, door het
misbruyck alleen, gantsch en al schadelijck
werden. 'tIs te beduchten dat wy in de sake
des houwelijcx (om andere dinghen te ver-
swijghen) door de hitte des jonckheys ons
dickwils vergrijpen, ende van het eynde des
houwelijcx, int werck des houwelijcx selfs,
alderveest af dwalen. Wy erkennen God (dat
is een gantsch reyn gheestelijck wesen) voor
den insetter van dien staet, en daer door alle-
ne dienen wy afghemaent te werden van het
selve met onmatighen lust te besoeeten. Am-
brosius heeft de ghene die haer hier in verloo-
pen, door een scherpe, nochtans eyghene, ma-
niere van spreken, overspeelders van haer ey-
ghen vrouwen genaemt. De naem van huys-
vrouwe is voor eennaem van weerdicheydt,
ende niet van wellust, selfs by de Romeynen,
altijts gehouden geweest: haer Poeten hebben
dies aengaende goede vermaninghen ghege-
ven, eene van henlieden seyter aldus:

Vrou, wildy deegh van uwen man,
Ghy dient u soo te stellen an,
Dat u begeeren, en zyn lust,
Noyt t'eenmael en zy gheblust.

De ghehoude en moeten hun dan niet laten
voortaen, dat hen teghens malcanderen alles
gheoorloft is, maer een yeder handele de sijne
matelijck, ende met een sekere vriendelijcke
stemmicheyt, besittende alsoo sijn vat in hey-
licheyt, na den raedt des Apostels.

Hieronym. Contra Iovian. Lib. 1. Cap. 30.

Resert Seneca cognovisse se quendam
hominem ornatum, qui exiturus in
publicum fasciæ uxoris pectus colligabat,
& ne puncto quidem horæ presentia eius
carere poterat, potionemq; nullam sibi,
nisi alternis tactam labijs, vir & uxor

hauriebant. Alia deinceps non minus
inepta facientes, in que improvida vis
ardentis affectus erumpebat. Origo qui-
dem amoris honesta erat, sed magnitudo
deformis; nihil autem interest quam ex
honestâ causa quis insaniat.

SENSIM